

AMB EL SUPORT DE

Ajuntament de
Barcelona

Icària

PAPERS
DE L'ARXIU HISTÒRIC
DEL POBLENOU

DOSSIER

Poblenuu agrícola i preindustrial

Núm. 19
Any 2014
8,00 €

AH
PN Arxiu Històric
del Poblenou

TESTIMONI
Entrevistant
Nicasi Camps i Pinós
**Si els escenaris
poguessin parlar....**

CRÒNICA
El crim de la carretera
de Mataró
**Isidre Monpart,
assassí o víctima?**

Un barri fet a cops de cooperació

UN BARRI FET A COPS DE COOPERACIÓ EL COOPERATIVISME OBRER AL POBLENOU

La Ciutat Invisible

Arxiu Històric del Poblenou

Un barri fet a cops de cooperació és un relat que conjuga l'estudi de les formes associatives històriques dels habitants d'una zona amb l'articulació d'un territori en concret, en aquest cas, les cooperatives del barri del Poblenou de Barcelona.

Un llibre coeditat per
La Ciutat Invisible
i l'**Arxiu Històric del Poblenou**

Siu central de la cooperativa
durant els anys d'esplendor (1915).
Font: AHP

Societat Cooperativa Obrera i de Consum La Flor de Maig (1890-1947): l'emblema del moviment cooperatiu català

La Flor de Maig fou la cooperativa obrera de consum més important de Catalunya. Fundada el 1890 en torn la comunitat de boters del barri de la Plata del Poblenou, aviat inicià un procés d'expansió fulgurant que la portà, amb poc més de vint anys, a assolir unes dimensions considerables, amb 1.600 famílies associades, set sucursals per diversos barris de Barcelona i una granja a Cerdanyola. Paradoxalment, la progressió ascendent s'aturà a partir de 1928, just quan s'iniciava l'etapa més reeixida del moviment cooperatiu. Un procés de franca davallada que s'agreuà definitivament amb la derrota a la guerra i l'absorció dins l'estructural vertical franquista, que culminà el 1947 amb la definitiva dissolució de l'entitat.

La cooperativa de boters de la Plata del Poblenou

"Sota d'un salze semada una nina, trenca joiosa son ric cabell d'or...". Així comença la tonada d'una de les cançons més populars d'Anselm Clavé, "Les Flors de Maig". Una canço filla del romanticisme, que proclamava el retorn a una naturalesa idíl·lica en mig d'un clima d'industrialització a ultrança. Més enllà del lirisme que destil·laven aquelles peces musicals cantades per generacions i generacions d'obrers, la labor dels cors de Clavé fou generar comunitat i cohesió entre el proletariat. Amb aquell mateix esperit, com una sola veu col·lectiva, el 1890 un grup de treballadors del barri de la Plata del Poblenou, molts

A dalt, logotip. A sota, botis de vi commemoratius (1890).
Autor: Luciano Pozzi. Font: AHP

SUMARI

DOSSIER

POBLENOU
AGRÍCOLA
I PREINDUSTRIAL

Sant Martí *versus* de Barcelona / 3

Extracte del treball redactat per Àngela Diume,
Mª Pilar Martí i Josefina Martínez

El territori del Poblenou al segle XIX, / 10 segons el plànol d'Ignasi Mayans. 1819

De prat d'indianes a presó / 12

Jordi Fossas

Joan Pau Canals i Martí / 15

L'ambaixador turc a «la quarantena» / 16

Jordi Fossas

Camp de la Bota, un topònim d'origen francès? / 20

Jordi Fossas

El canyet, el cementiri dels animals / 21

La séquia de la Llacuna, restes / 22

Eduard Milan García i Andreu Blanch Bou

Una adoberia municipal a Sant Martí de Provençals / 24

Jordi Fossas

La Granota, un hostel al camí Antic de València / 26

Andreu Blanch

La Guerra de Successió / 28

Joan Carles Luque

El plànol del regadiu del Rec Comtal, 1836 / 32

El Poblenou rural en l'època de la desamortització, 1836 / 34

Conèixer el paisatge històric / 42

La cartografia parcel·laria a Sant Martí de Provençals
(1853-1871)

Núria Font Casaseca

Masies del Poblenou / 46

Cal Gran, la darrera masia del Poblenou / 48

Jordi Fossas

Semillas Fitó enfront de Ca l'Agustí / 52

La persistència del Poblenou rural

Andreu Isern Gausí

Visions de Sant Martí / 58

Isidre Montpart, assassí o víctima? / 60

Àfrica Ragel

Si els escenaris poguessin parlar... / 66

Entrevistant Nicasi Camps i Pinós

Yolanda Pirla

Memòria 2013-2014 / 72

Consell de Redacció

Alícia Alberich Aldea
Rossend Calvet Raimundo
Jordi Fossas Bonjoch
Montserrat Jurnet Tusquets
Andreu Isern Gausí
Joan Carles Luque Silvestre
Andreu Mitjans Jurnet
Robert Nebot i Chiva
Pere Parera Rodríguez
Ramon Pascual Ibáñez
Orestes Sánchez Benavente
Josep Sarsanedas Benguerel
Montserrat Sintes Bou
Ines Vidal Castiñeira

Redacció

Arxiu Històric del Poblenou.
Carrer de Pallars, 277
08005 Barcelona
www.arxiuhistoricpoblenou.cat
blog.arxiuhistoricpoblenou.es
www.facebookArxiuHistòricPoblenou

EDICIÓ DE TEXTOS: Maria Favà
DISSENY: Josep Sarsanedas
CORRECCIÓ LINGÜÍSTICA:
Joan Lluís Quilis
IMPRESSIÓ: 9 disseny sl
Carrer de Pere IV, 37
08018 Barcelona

CRÒNICA

TESTIMONI

MEMÒRIA